

Modeli odgovora na odgojno-obrazovne potrebe djece
izložene riziku socijalne isključenosti u ustanovama RIPOO
Models of Response to Educational Needs of Children
at Risk of Social Exclusion in ECEC Institutions

Ovaj je rad financirala Hrvatska zaklada za znanost projektom IP-2019-04-2011

This work has been fully supported by Croatian Science Foundation under the project IP-2019-04-2011

Odgovori ustanova ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja na potrebe djece u nepovoljnom položaju

Marina Panić

Učiteljski fakultet, Sveučilište u Zagrebu

morenec@ufzg.hr

1. međunarodna znanstveno-stručna konferencija
Kompetentni sustavi u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju
21. - 22. listopada 2022. godine
Osijek (Hrvatska)

Struktura izlaganja

1. Djeca u nepovoljnom položaju i rizik socijalne isključenosti (RSI) djece
2. Prevencija rizika socijalne isključenosti djece
3. Rezultati mapiranja odgojno-obrazovnih praksi u ustanovama RPOO
4. Zaključci

Preporuke Vijeća od 22. svibnja 2019. o visokokvalitetnim sustavima ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja

- sva djeca imaju pravo na cjenovno prihvatljiv i kvalitetan RPOO
- ključna uloga RPOO prepoznaje se u promicanju učenja sve djece, njihove dobrobiti i razvoja
- ulaganje u RPOO korisno je samo ako su usluge visokokvalitetne, pristupačne, cjenovno prihvatljive i uključive
- sudjelovanje u RPOO korisno je za svu djecu, a osobito djecu u nepovoljnom položaju

Sudjelovanje djece u visokokvalitetnim sustavima RPOO umanjuje rizik socijalne isključenosti djece.

Rizik socijalne isključenosti djece

Socijalna isključenost djece razumije se kao multidimenzionalni konstrukt koji uključuje ekonomske, socijalne, kulturne, zdravstvene i druge aspekte nepovoljnosti i deprivacije koji pojedinačno ili u kombinaciji mogu imati nepovoljan utjecaj na trenutni život i razvoj djeteta, ali i na njegov razvoj i nepovoljne životne mogućnosti u odrasloj dobi (Bouillet i Domović, 2021, str. 87).

RSI djece razumiju se kao moguća posljedica nepovoljnih okolnosti koje proizlaze iz karakteristika djeteta, obitelji i/ili zajednice.

Prevenција RSI

Prevenција RSI djece složen je sustav mjera, aktivnosti i kontinuiranih napora usmjerenih:

- a) smanjivanju ili otklanjanju rizičnih činitelja i/ili posljedica njihova djelovanja
- b) jačanju zaštitnih činitelja na svim razinama, područjima i ključnim točkama radi osiguravanja kvalitetnoga razvoja djece

➔ Sveobuhvatan pristup prevenciji podrazumijeva mjere i aktivnosti ustanove RPOO na razini univerzalne, selektivne i indicirane prevencije.

Univerzalna i selektivna prevencija

Univerzalna prevencija (UP)

- odnosi se na opću javnost ili cijelu populaciju obitelji i djece rane i predškolske dobi u nekoj zajednici
- cilj UP je razvoj socio-emocionalnih kompetencija djece
- cilj UP je u potpunosti spriječiti, ublažiti djelovanje ili odgoditi činitelje RSI djece

Selektivna prevencija (SP)

- usmjerena je na specifičnu sub-populaciju obitelji i djece koji su iznadprosječno izloženi mogućim djelovanjima činitelja RSI
- cilj SP je ublažavanje djelovanja rizičnih faktora

Cilj prezentacije

Cilj mapiranja mjera podrške je ustanoviti prepreke i mogućnosti/prilike koje ograničavaju ili podržavaju pristupačnost kvalitetnog RPOO djeci u RSI.

Cilj ovog izlaganja je analizirati načine na koje hrvatske ustanove RPOO pridonose prevenciji nepovoljnih razvojnih ishoda djece.

Metodologija

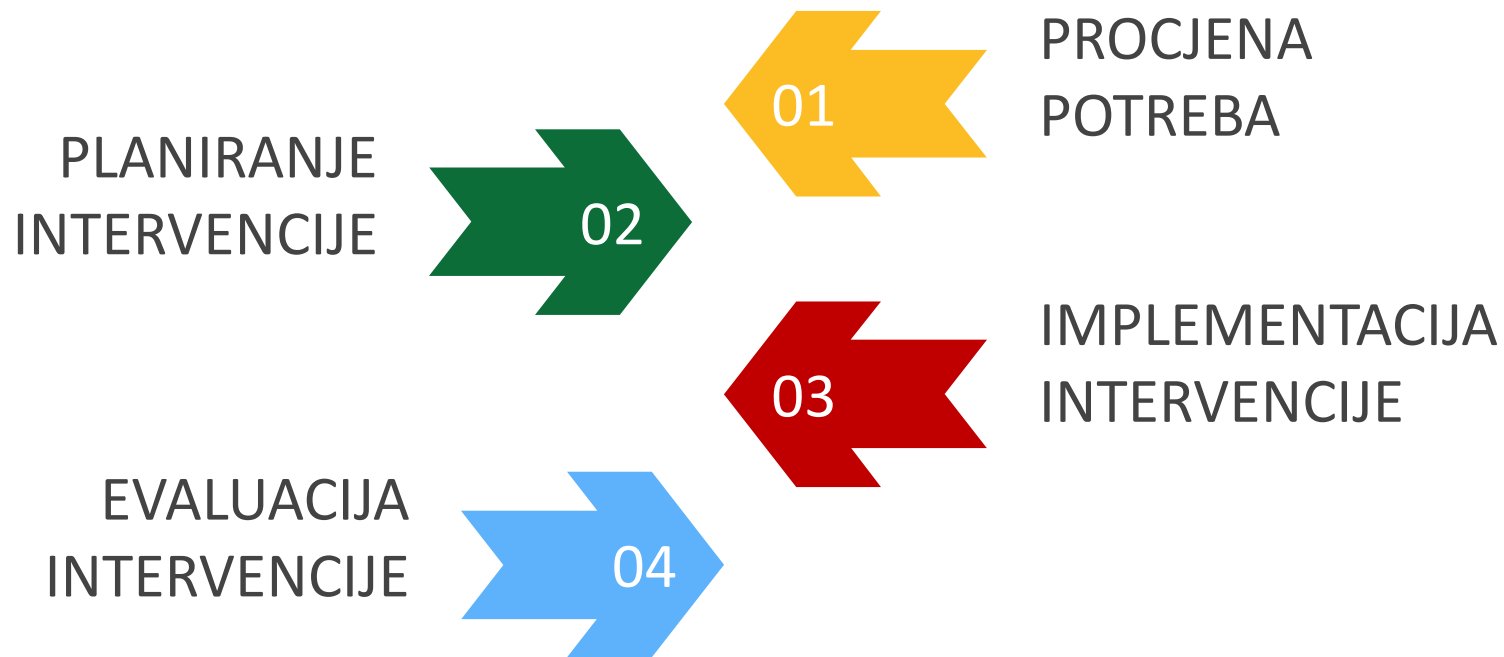
UZORAK

- 65 ustanova RPOO u Hrvatskoj
- 10,4% ukupnog broja ustanova RPOO u Hrvatskoj
- reprezentativan uzorak

INSTRUMENT

Protokol za mapiranje mjera potpore obiteljima i djeci izloženoj RSI u ustanovama RPOO

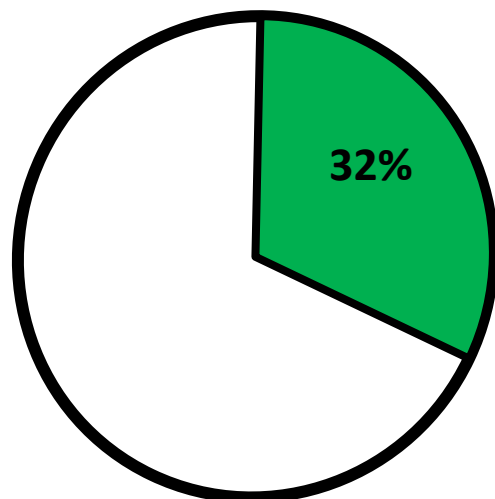
Model prevencije RSI u hrvatskom sustavu RPOO

Rezultati

MJERE PROCJENE, PODRŠKE I EVALUACIJE	%
Inicijalni razgovor s roditeljima/skrbnicima djeteta prije upisa u program RPOO	93.8
Redoviti individualni razgovori s roditeljima/skrbnicima djeteta tijekom pedagoške godine	70.8
Inicijalni razgovor s djetetom prije upisa u program RPOO	69.2
Korištenje standardiziranog mjernog instrumenta za procjene razvojnog statusa djeteta	30.8
Sveobuhvatna timska diferencirana procjena djeteta	27.7
Individualni savjetodavni rad s roditeljima/skrbnicima djeteta	95.4
Grupe podrške roditeljima/skrbnicima	30.8
Grupni savjetodavni rad s roditeljima/skrbnicima	20.0
Vođenje i praćenje pedagoške dokumentacije	95.4
Osiguravanje interne edukacije odgojitelja za specifičan program/mjeru/metodu	73.8
Primjenom znanstvene evaluacije	10.8

Rezultati

Strukturirane programe prevencije RSI djece provodi 32% ustanova RPOO.

Najčešće se primjenjuje program „Rastimo zajedno“, a od programa selektivne prevencije ističe se program „Rastimo zajedno Plus“ koji se provodi u petini ustanova RPOO.

➔ Još uvijek postoje ustanove RPOO koje u svojem radu nemaju integriranu podršku roditeljima.

➔ Eksterne i interne edukacije odgojitelja za primjenu specifičnih oblika prevencije RSI djece provodi više od 50% ustanova RPOO u Hrvatskoj.

Zaključci

- Sustavna podrška ustanova RPOO obiteljima i djeci u RSI u hrvatskim ustanovama RPOO još nije u potpunosti zaživjela.
- U ustanovama RPOO koriste se različite metode podrške obiteljima i djeci u RSI i ta je praksa iznimno neujednačena.

➔ Potrebno je poboljšati strukturne i procesne odrednice kvalitete RPOO, jer su one vezane za odgovarajući odgovor RPOO na RSI i prevenciju mogućih nepovoljnih razvojnih ishoda povezanih s njima.

Modeli odgovora na odgojno-obrazovne potrebe djece
izložene riziku socijalne isključenosti u ustanovama RIPOO

Models of Response to Educational Needs of Children
at Risk of Social Exclusion in ECEC Institutions

Ovaj je rad financirala Hrvatska zaklada za znanost projektom IP-2019-04-2011

This work has been fully supported by Croatian Science Foundation under the project IP-2019-04-2011

HVALA NA PAŽNJI

VIŠE INFORMACIJA DOSTUPNO JE NA:

www.morenec.hr